

Ευαγγελισμός της Θεοτόκου, η αναδημιουργία του κόσμου

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Αλεξανδρουπόλεως

Του Πρωτοσυγκέλλου της Ιεράς Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως, Αρχιμ. π. Ειρηναίου Λαφτσή

Με αφορμή την μεγάλη Θεομητορική εορτή του Ευαγγελισμού της Παναγίας μας, θα θέλαμε να σας παρουσιάσουμε μέρος μελέτης που αφορούν τα σωτήρια και ιστορικά γεγονότα της εορτής. Από το Πρωτευαγγέλιο του Ιακώβου και από την υμνολογία της Εκκλησίας μας γνωρίζουμε ότι η Παναγία από τριών έως δώδεκα ετών έμεινε κλεισμένη μέσα στα Άγια των Αγίων στον Ναό του Σολομώντα.

Όταν γίνεται δώδεκα ετών οι ιερείς κρίνουν ότι δεν μπορεί πια να μένει στον Ναό και ο μόνος προφανώς λόγος δεν ήταν άλλος παρά ο μηνιαίος κύκλος των γυναικών που φυσιολογικά είχε η Παναγία ως γυναίκα που ήταν. Αυτό επιβεβαιώνει και ο Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός ο οποίος λέει: «Καθώς, όμως, έφθανε στο άνθισμα της ηλικίας της και απαγόρευε ο Νόμος να μένει μέσα στο Ναό, οι ιερείς την παραδίδουν στον μνηστήρα, τον φύλακα της παρθενίας της»[1].

Ο Μωσαϊκός Νόμος για την έμμηνο ρύση έλεγε τα εξής[2]:

«Γυνή, εις την οποίαν ήθελε συμβή ρύσις αίματος, πρόκειται δε περί της φυσιολογικής εμμήνου ρύσεως, θα είναι επί επτά ημέρας κατά την περίοδον της ρύσεως αυτής ακάθαρτος. Όποιος δε την εγγίση θα είναι ακάθαρτος έως την εσπέραν. Κάθε δε αντικείμενον, επάνω στο οποίον θα κοιμάται αυτή κατά την έμμηνον περίοδόν της, θα είναι ακάθαρτον. Οποιος θα εγγίση την κλίνην αυτής, θα πλύνη τα ενδύματά του, θα λουσθή εις ολόκληρον το σώμα με νερό και θα είναι ακάθαρτος έως την εσπέραν. Καθένας που εγγίζει σκεύος, επί του οποίου εκείνη εκάθησε, θα πλύνη τα ενδύματά του, θα λουσθή με νερό και θα είναι ακάθαρτος έως την εσπέραν. Εάν δε κανείς εγγίση αυτήν κοιμωμένην επί της κλίνης της κατά την περίοδόν της η καθημένην εις κάποιο σκεύος, αυτός θα είναι ακάθαρτος έως την εσπέραν. Εάν δε ο ανήρ κοιμηθή μαζί της και η έμμηνος ρύσις της πέση στο σώμα του, θα είναι αυτός ακάθαρτος επί επτά ημέρας. Και η κλίνη, επί της οποίας αυτή θα κοιμηθή, θα είναι ακάθαρτος. Εάν γυνή έχη ρύσιν αίματος περισσοτέρας ημέρας των κανονικών, πέραν δηλαδή του χρόνου της κανονικής εμμήνου ροής, όλαι αι ημέραι της ρύσεως αυτής είναι ημέραι ακαθαρσίας, όπως και αι της κανονικής. Κατ' αυτάς η γυνή θα είναι ακάθαρτος. Και η κλίνη, επί της οποίας θα κοιμηθή αυτή όλας τας επί πλέον αυτάς ημέρας της ρύσεως, τας πέραν των κανονικών της εμμήνου ρύσεως, θα είναι ακάθαρτος, και κάθε αντικείμενον επί του οποίου ήθελε καθίσει θα είναι ακάθαρτον, όπως και κατά την φυσιολογικήν της περίοδον. Καθένας που εγγίζει αυτήν θα είναι ακάθαρτος, θα πλύνη τα ενδύματά του, θα λούση το σώμα του με νερό και θα είναι ακάθαρτος έως την εσπέραν. Εάν δε σταματήση η μη φυσιολογική αυτή ρύσις, θα περάσουν επτά ημέραι, μετά τας οποίας θα προσφέρη την θυσίαν προς καθαρισμόν της. Κατά την ογδόην ημέραν θα πάρη η γυνή αυτή δύο τρυγόνας η δύο νεοσσούς περιστερών, και θα πρσφέρη αυτά προς τον ιερέα, εις την θύραν της Σκηνής του Μαρτυρίου. Ο ιερεύς θα προσφέρη την μίαν από αυτάς θυσίαν περί αμαρτίας και την άλλην εις ολοκαύτωσιν. Έτσι δε θα εξιλεώση αυτήν απέναντι του Κυρίου από την ακάθαρτον αυτήν ρύσιν. Θα καταστήσετε τους υιούς σας προσεκτικούς από τας ακαθαρσίας των αυτών, δια να μη θανατωθούν, εάν δεν τας προσέξουν και εισερχόμενοι εις την Σκηνήν του Μαρτυρίου την μολύνουν με αυτάς. Αυτός είναι ο νόμος του καθαρισμού δι' εκείνον, ο οποίος πάσχει παθολογικήν ρεύσιν και δι' εκείνον ο οποίος έπαθε νυκτερινήν ρεύσιν, ώστε να μολυνθή από αυτήν. Αυτός είναι ο νόμος δια την γυναίκα, η οποία αιμορροεί κατά και μετά την φυσιολογικήν της περίοδον, και δια πάντα άνδρα πάσχοντα ρεύσιν, δια πάντα άνδρα και πάσαν γυναίκα. Αυτός ακόμη είναι ο νόμος δια τον άνδρα, ο οποίος εκοιμήθη με γυναίκα, ευρισκομένην εις την έμμηνον περίοδόν της».

Έτσι, λοιπόν, η Παναγία έπρεπε να βγει από τον Ναό και τον χώρο των παρθένων. Οι γυναίκες, λοιπόν, από την στιγμή της εμμήνου ρύσεως έβγαιναν από τον Ναό και μέχρι να παντρευτούν πηγαινοερχόντουσαν στα σπίτια τους και στον Ναό.

Όταν, λοιπόν, η Παναγία έγινε δώδεκα ετών, γράφει στο Πρωτευαγγέλιο του Ιακώβου, οι ιερείς έκριναν ότι δεν μπορούσε να μείνει στα Άγια των Αγίων. Ο λόγος ήταν αυτός που αναφέραμε παραπάνω, ο μηνιαίος γυναικείος κύκλος της Παναγίας. Η Παναγία τις ημέρες αυτές έμενε στο σπίτι της με τους γονείς της οι οποίοι όμως, κοιμήθηκαν, σύμφωνα με τον Συναξαριστή, όταν η Παναγία ήταν δεκατεσσάρων ετών. Ο Μωσαϊκός Νόμος όριζε οι ιερείς που είχαν την ευθύνη της Παρθένου να καταφύγουν, προκειμένου να βρουν κατάλληλο πρόσωπο για την μνηστεία της Παναγίας, στον εθιμικό τρόπο επιλογής συζύγου διά της εκλογής. Το έθιμο αυτό πηγάζει στην εκλογή του Ααρών[3].

Μια απ' τις σοβαρότερες επαναστάσεις των Εβραίων προς τον ηγέτη τους Μωυσή ήταν αυτή των Κορέ, Δαθάν και Αβειρών, που με άλλους 250 επιφανείς Ισραηλίτες και αρκετό πλήθος λαού αμφισβήτησαν τον Ααρών, ως τον μόνο απ' τον Θεό εκλεγμένο αρχιερέα. Η απάντηση του Θεού ήταν άμεση και η τιμωρία τους δραστική, για να παραδειγματισθεί ο ιδιαίτερα απειθήs και σκληροκάρδιος λαός του Ισραήλ. Για να στε-ρε-ώ-σει πε-ρισ-σό-τερο τήν άστα-θῆ τους πί-στη ό Θε-ός, εἶ-πε τε-λι-κὰ στὸν Μω-υ-σῆ:

«Κά-θε άρ-χη-γὸς φυ-λῆς νὰ σοῦ δώ-σει ά-πὸ ἑ-να ρα-βδί. Θὰ συγ-κεν-τρώ-σεις δώ-δε-κα ραβδιὰ καὶ θὰ γρά-ψεις στὸ κα-θέ-να τὸ ὄ-νο-μα τοῦ άρ-χη-γοῦ κά-θε φυ-λῆς. Στὸ ρα-βδί τῆς φυ-λῆς τοῦ Λευὶ θὰ γρά-ψεις τὸ ὄ-νο-μα τοῦ Ἀ-α-ρὼν. Θὰ τὰ βά-λεις ὄ-λα στὴ Σκη-νὴ τοῦ Μαρ-τυ-ρί-ου, μπρο-στὰ στὸ ἱ-λα-στή-ριο (τὸ χρυ-σὸ κά-λυμ-μα τῆς Κι-βω-τοῦ τῆς Δι-α-θή-κης μὲ τὰ δύ-ο χρυ-σᾶ Χερου-βίμ), ὅ-που σᾶς ἐμ-φα-νί-ζο-μαι. Τὸ ρα-βδί τοῦ ἄν-δρα ποὺ θὰ ἐ-κλέ-ξω θὰ βλα-στή-σει καὶ ἑ-τσι θὰ ἡ-συ-χά-σω ἅ-π' τὰ πα-ρά-πο-να τῶν Ἰσ-ρα-η-λι-τῶν ἐ-ναν-τί-ον σου».

Ὁ Μω-υ-σῆς μά-ζε-ψε τὰ δώ-δε-κα ρα-βδιὰ καὶ τὰ το-πο-θέ-τη-σε ἐ-νώ-πιον τοῦ Κυ-ρί-ου στὴ Σκη-νὴ τοῦ Μαρ-τυ-ρί-ου. Τὴν ἄλ-λη μέ-ρα ἡ ρά-βδος τοῦ Ἀ-α-ρὼν, τῆς φυ-λῆς τοῦ Λευ-ΐ, εἶ-χε βλαστή-σει. Ἔ-βγα-λε φύλ-λα, ἄν-θι-σε λου-λού-δια καὶ ἔ-δε-σε καρ-πούς. Ὅ-λοι οἱ Ἰσ-ρα-η-λί-τες εἶ-δαν τὸ θαῦ-μα. Ὁ Κύ-ριος εἶ-πε στὸν Μω-υ-σῆ: «Βά-λε τὴ ρά-βδο τοῦ Ἀ-α-ρὼν στὴν Κι-βω-τό, ὥ-στε νὰ εἶ-ναι ση-μεῖ-ο γιὰ τοὺς ἀ-πει-θεῖς. Ἔ-τσι θὰ στα-μα-τή-σει ὁ γογ-γυ-σμός τους ἐ-ναν-τί-ον μου καὶ δὲν θὰ πεθά-νουν» (Ἀ-ριθμ. 17, 16-26).

Ἡ βλα-στή-σα-σα ρά-βδος τοῦ Ἀ-α-ρὼν, μιὰ ἀ-πὸ τὶς πιὸ ἡ-χη-ρὲς μαρ-τυ-ρί-ες τοῦ Θε-οῦ πρὸς τὸ λα-ὸ του, ἦ-ταν καὶ ἔ-να δυ-να-τὸ σύμ-βο-λο μιᾶς ἄλ-λης, μελ-λον-τι-κῆς πραγ-μα-τι-κό-τη-τας. ἦ-ταν εἰ-κό-να τῆς Θε-ο-τό-κου, τῆς πα-να-γί-ας μη-τέ-ρας τοῦ Υἱ-οῦ τοῦ Θε-οῦ. Ἀ-κοῦ-με στοὺς Χαι-ρε-τι-σμούς, ποὺ ψάλ-λον-ται τὴ Με-γά-λη Σα-ρα-κο-στὴ στὴν Ἐκ-κλη-σί-α, πὼς ἡ Πα-να-γί-α εἶ-ναι «ἡ ρά-βδος ἡ μυστι-κὴ, ἄν-θος τὸ ἀ-μά-ραν-τον ἡ ἐξαν-θή-σα-σα».

Ὅπως δηλ. το ξερό ραβδί του Ααρών, ἐ-ξω ἀπὸ κά-θε νό-μο και κα-νό-να της φύ-σης, ἐβγαλε φύλ-λα, ἄνθη και καρ-πό, ἔτσι και στο πρό-σω-πο της εκλεκτῆς ὁ-λων των γενεών, κατὰ θέ-λη-μα Θεοῦ, «νι-κᾶ-ται φύ-σε-ως τά-ξις». Υ-περ-βαί-νον-τας κά-θε ανθρωπινὴ λογικὴ και φυσικὸ νόμο ἡ Παρ-θέ-νος ἀνευ ἀνδρός γεννᾷ ὡς ἄνθρωπο τὸν ἴδιο τὸν Υἱὸ τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτό και «κα-τε-πλά-γη ἰ-ω-σῆφ τὸ ὑ-πὲρ φύ-σιν θε-ω-ρῶν», λέ-με σε ἄλλο τρο-πά-ριο. Βλέ-πον-τας ο Ἰωσήφ το υπέρλογο θαῦ-μα τῆς Γέν-νη-σης τοῦ Χρι-στοῦ, πα-ρο-μοιά-ζει τὴν πρὸ τό-κου, ἐν τό-κῳ καὶ με-τὰ τόκον Παρ-θέ-νο με-τα-ξὺ ἄλ-λων καὶ μετὰ τὴν «ρά-βδον Ἀ-α-ρὼν τὴν βλα-στή-σα-σαν».

Ρά-βδο, ὁμως, υπονοεῖ προφητικά και ο Ησαΐας τὴν Παρ-θέ-νο, ὅταν λέ-γει ὅτι «θα προέλθει ρά-βδος ἐκ της ρί-ζης Ι-εσ-σαί και ἄνθος θα ἀνθίσει ἀπὸ αὐ-τήν» (Ἠσ. 11, 1). Το ψάλ-λει ἡ Εκκλησία θρι-αμ-βευ-τι-κά: «Ρά-βδος ἐκ τῆς ρί-ζης Ι-εσ-σαί καὶ ἄν-θος ἐξ αὐ-τῆς Χρι-στέ, ἐκ τῆς Παρ-θέ-νου ἀ-νε-βλά-στη-σας». Ἡ Παρ-θέ-νος εἶναι ἡ ρά-βδος, τὸ κλαδί που προ-έρ-χε-ται ἀπὸ τὴ ρί-ζα τοῦ Δαυίδ και τοῦ Ι-εσ-σαί, ἀ-πὸ τὴ φυλὴ τοῦ Ι-ού-δα, ὅπως προ-φη-τεύ-ει γι' αὐτόν ο πα-τέ-ρας του, ο πα-τριά-ρχης Ι-α-κώβ: «Δὲν θὰ ἐ-κλεί-ψει ἄρ-χον-τας ἀ-π' τοὺς ἀ-πο-γό-νους τοῦ ἰ-ού-δα, μέ-χρις ὅ-του ἔλ-θει αὐ-τὸς ποὺ θὰ εἶ-ναι ἡ προσ-δο-κί-α τῶν ἐ-θνῶν» (Γεν. 49, 10).

Θαλερό κλα-δί, ρά-βδος λοιπόν η Θε-ο-μή-τωρ, που βλα-στά-νει, ανθοφορεί και καρ-πο-γο-νεί τον Χρι-στό. Εμείς τώ-ρα τί είμαστε; Ξερό ραβδί ή μή-πως κα-τα-πρά-σι-νο κλαδί με άνθος και καρπό μυστικό στην ψυ-χή μας τον ίδιο τον Χρι-στό; Εκείνος άλλωστε το είπε, πως ο κα-θέ-νας μας μπορεί να γί-νει μη-τέ-ρα του και αδελφός και αδελφή του (Ματθ. 12, 50).

Σύμφωνα, λοιπόν, με το έθιμο αυτό, όπως καταγράφουν οι καθηγητές Ι. Καλογήρου και Κ. Καλοκύρης, οι ιερείς έδωσαν εντολή στους «χηρεύοντας του λαού» να φέρουν από ένα ραβδί πάνω στο οποίο ο καθένας θα είχε χαράξει το όνομά του. Σ' όποιο ραβδί θα γινόταν «κύριον σημείον», δηλ. εξαιρετικό φαινόμενο, αυτός θα μνηστευόταν την Μαριάμ. Ο Αρχιερέας Ζαχαρίας παρέλαβε τα ραβδιά και προσευχήθηκε. Μετά την προσευχή του στο ραβδί του Ιωσήφ άνθισε ένας κρίνος. Έτσι, η Παρθένος παραδόθηκε στον Ιωσήφ[4]. «Ο Θεός έδωσε την Παρθένο στον Ιωσήφ, ο οποίος με το γήρας του και τη σεμνή πολιτεία του είχε γίνει από πολύν καιρό αξιόπιστος»[5]. Το γεγονός αυτό καταγράφεται και στην αγιογραφία της Εκκλησίας με θέμα «η εξανθήσασα ράβδος του Ιωσήφ» και βρίσκεται τον 11^ο αιώνα στην Αγία Σοφία Κιέβου[6], τον 14^ο αιώνα με την γνωστή τοιχογραφία του Giotto di Bondone στην Αρένα της Πάδοβας και τον 17^ο αιώνα ανάμεσα στα γλυπτά του χορού της Παναγία των Παρισίων[7]. Ανάλογη παράσταση με τον Ιωσήφ που κρατά τον κρίνο βρίσκεται και στην δεξιά πλευρά του τέμπλου στον Μητροπολιτικό μας Ναό του Αγίου Νικολάου στην Αλεξανδρούπολη.

Και με τον τρόπο αυτό της μνηστείας φαίνεται η φυσικότητα της Παναγίας, αλλά και ο τρόπος που οι άνθρωποι την αντιμετώπιζαν.

Γιατί όμως ο Θεός επέτρεψε να μνηστευθεί η Μαρία; Την απάντηση μας την δίνουν οι άγιοι Πατέρες. Σε ομιλία του ο Μέγας πατήρ Βασίλειος αναφέρει[8]: «υπέρ του λαθείν τον άρχοντα του αιώνος τούτου την παρθενίαν της Μαρίας, η του Ιωσήφ επενοήθη μνηστεία». Και ο άγιος Ιγνάτιος ο Θεοφόρος γράφει[9]: «και έλαθεν τον άρχοντα του αιώνος τούτου η παρθενία της Μαρίας και ο τοκετός αυτής, ομοίως και ο θάνατος του Κυρίου. Τρία μυστήρια κραυγής, άτινα εν ησυχία Θεού επράχθη».

Ο ιερός Χρυσόστομος ρωτά: «Γιατί δεν έμεινε έγκυος η Μαρία προτού να μνηστευθεί; Για να παραμείνει για λίγο κρυφό το γεγονός και για να απαλλαγεί από κάθε πονηρά υποψία η παρθένος. Ήταν αδύνατον οι Φαρισαίοι να παραδεχτούν εγκυμοσύνη υπερφυσική και αυτό θα οδηγούσε την παρθένο στην τήρηση του αυστηρού μωσαϊκού νόμου δηλαδή στην θανάτωση δια λιθοβολισμού»[10].

Με την μνηστεία λοιπόν η πρόνοια του Θεού σκεπάζει το γεγονός της υπερφυσικής εγκυμοσύνης στους πολλούς, ενώ ταυτόχρονα δεν αφήνει τον έναν στο πέλαγος της καχυποψίας.

Ας μεταφερθούμε στην Ναζαρέτ και στο σημείο όπου έγινε ο Ευαγγελισμός. Από τον ευαγγελιστή Λουκά πληροφορούμαστε ότι ο αρχάγγελος Γαβριήλ απεστάλη υπό του Θεού προς παρθένον[11]. Θα μείνουμε σε τρία σημεία του διαλόγου μετά τον χαιρετισμό του αρχαγγέλου που είναι καίρια. Πρώτον, η ερώτηση της Παναγίας «Πώς ἔσται τοῦτο, ἐπεὶ ἄνδρα οὐ γινώσκω;»[12] και η απάντηση του αρχαγγέλου «Πνεῦμα ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ σέ»^[13]. Δεύτερον, ο λόγος του Κυρίου δια του αρχαγγέλου «Δύναμις ὑψίστου ἐπισκιάσει σοι»^[14]. Τρίτον, η απάντηση της Μαρίας «γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου»[15].

ΣΥΛΛΗΨΗ

Η απορία της Παναγίας δεν είναι απιστία, αλλά λογική αντίδραση. Ζητάει περισσότερες πληροφορίες με σκοπό την εκπλήρωση του θείου θελήματος. Συγχρόνως η ερώτηση στον άγγελο επιβεβαιώνει την προ του τόκου παρθενίαν.

Στην δεύτερη περίπτωση ο άγγελος αποκαλύπτει ότι θα γεννήσει χωρίς άνδρα με τρόπο υπερφυσικό και με τη δημιουργική ενέργεια του Αγίου Πνεύματος. Ο άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρει χαρακτηριστικά: «οὔτε ο Γαβριήλ, οὔτε ο Λουκάς σκέφτηκαν να πουν κάτι άλλο, μόνο ότι θα γίνει εκ του Αγίου Πνεύματος». Το «πως» και το «με ποιον τρόπο» κανείς δεν το ερμήνευσε, ούτε ήταν δυνατόν να το κάνουν. Αυτή την αρχική στιγμή της αμηχανίας του διαλόγου μεταξύ Θεοτόκου και αγγέλου απέδωσε το εξής θαυμάσιο τροπάριο του όρθρου των Χριστουγέννων:

«Τὶ θαυμάζεις Μαριάμ; τὶ ἐκθαμβεῖσαι τῷ ἐν σοὶ; Ὅτι ἄχρονον Υἱόν, χρόνῳ ἐγέννησα φησί, τοῦ τικτομένου τὴν σύλληψιν μὴ διδαχθεῖσα. Ἄνανδρος εἰμί, καὶ πῶς τέξω Υἱόν; ἄσπορον γονὴν τίς ἐώρακεν; ὅπου Θεὸς δὲ βούλεται, νικᾶται φύσεως τάξις, ὡς γέγραπται»[16]. Ἡ ἀπάντηση λοιπὸν στὴν ἐν τόκῳ παρθενία, δηλαδή στὴ σύλληψη τοῦ Θεοῦ ὡς ἀνθρώπου δίνεται ἀμέσως. «Πνεῦμα Ἅγιον ἐπελεύσεται ἐπὶ Σέ». Ἐδῶ πρόκειται γιὰ τὴν κάθοδο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος στὴν Παναγία, στὴν ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα τῆς, με ἀποτέλεσμα νὰ τὴν καθαρῶσι ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα.

Ἡ κατὰ τὸν τόκο παρθενία στηρίζεται θεολογικά καὶ ἐξηγεῖται με τὸν ὅρο ἀναδημιουργία. Στὴ ἄσπορο σύλληψη τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴ Γέννησή Του ἔχουμε τὴν ἀναδημιουργία τοῦ κόσμου ἢ τὴν δεύτερη δημιουργία. Στὴν πρώτη δημιουργία, ποὺ ἀναφέρεται στὸ βιβλίον τῆς Γενέσεως, τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος. Ἡ ἴδια σκηνὴ ἐπαναλαμβάνεται καὶ στὸν Ευαγγελισμό. Ὅπως τὸ Ἅγιο Πνεῦμα περιφέρεται καὶ ἐπιάζει τὰ σπέρματα τῆς ζωῆς ποὺ βρίσκονται μέσα στα ὕδατα, ἔτσι καὶ στὸν Ευαγγελισμό περιφέρεται καὶ πλημμυρίζει τὴν ὑπαρξὴ τῆς Παναγίας καὶ ἐνεργεῖ τὴν σύλληψη τοῦ νέου Ἀδάμ. «Ὁ Χριστός», λέει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, «δεν συνελήφθη ἐκ συναφείας φυσικῆς, δηλαδή ἀπὸ ἀνδρα, ἀλλὰ ἐκ Παρθένου καὶ αὐτὸ δεν μειώνει καθόλου τὴν πραγματικότητα τῆς σαρκώσεως καὶ τὴν τελειότητα τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασός του»[17]. Ἄλλωστε καὶ στὴν πρώτη δημιουργία ὁ πρῶτος ἄνθρωπος δημιουργεῖται ἐκ παρθενίας. Ἡ γαμικὴ σχέση εἶναι μεταγενέστερη τῆς παρθενίας, ἀφοῦ ὁ Ἀδάμ δεν εἶναι γεννημένος ἐκ γάμου, ἀλλὰ εἶναι ἀληθινός καὶ τέλειος ἄνθρωπος καὶ προπάτορας ὅλων τῶν ἀνθρώπων μέχρι τὸν Χριστό. Ἀπὸ τὴν στιγμή, λοιπὸν, ποὺ ἡ Παναγία καθαρίζεται με τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀπὸ τὸ προπατορικὸ ἀμάρτημα ἐρχόμαστε στὴν προ τῆς πτώσεως κατάστασι, ὅπου ἡ γέννησι ἐνός ἀνθρώπου δεν ἀπαιτεῖ συνεύρεση, ἀλλὰ τὴν ἐνέργεια τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ, γιατί, στὴν πρώτη δημιουργία, παίρνει μέρος ἡ Ἁγία Τριάδα καὶ αὐτὸ φαίνεται ἀπὸ τὸν πρῶτο πληθυντικὸ «ποιήσωμεν ἄνθρωπον»[18]. Στὴν ἀναδημιουργία ἔχουμε τὸν Θεὸ Πατέρα ποὺ στέλνει τὸ Ἅγιο Πνεῦμα γιὰ νὰ γεννήσῃ τὸν Υἱὸ καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ ὡς ἄνθρωπο. Ἐτσι δημιουργεῖται κατὰ τὴν δευτέρα δημιουργία τοῦ κόσμου «τὸ μόνον καινὸν ὑπὸ τὸν ἥλιον».

Μ' αὐτὸν τὸν τρόπο ολοκληρώνεται ἡ σύλληψη τοῦ Κυρίου ἐν παρθενία. Πολύ ὁμορφα ὁ ἅγιος Νικόλαος ὁ Καβάσιλας γράφει: «Μόλις ἡ Παρθένος ἔδωκε τὴν ἀπάντησή τῆς στὸ Θεό, δέχεται ἀμέσως ἀπὸ Αὐτὸν τὸ Πνεῦμα ποὺ δημιουργεῖ τὴν ὁμόθεη ἐκείνη σάρκα καὶ πλάθεται ἔτσι με λόγον μητρικὸ ὁ τοῦ Πατρὸς Λόγος. Καὶ κτίζεται με τὴν φωνή τοῦ κτίσματος ὁ Δημιουργός. Καὶ ὅπως μόλις εἶπε ὁ Θεός «γεννηθήτω φως» ἐγίνε ἀμέσως φως, ἔτσι ἀμέσως με τὴν φωνή τῆς Παρθένου «γένοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμα σου» δόθηκε με τὴν ἀνθρώπινη σάρκα καὶ κυοφορήθηκε

Αυτός που φωτίζει «πάντα άνθρωπον ερχόμενον εις τον κόσμον». Με τον τρόπο αυτόν το κτίσμα συνεργάζεται με τον Δημιουργό και η σωτηρία του κόσμου πραγματοποιείται από την αγάπη του Θεού και την συνεργασία του ανθρώπου»[19].

Εκ της Ιεράς Μητροπόλεως Αλεξανδρουπόλεως

(Απόσπασμα μελέτης του αρχιμ. Ειρηναίου Λαφτσή)

[1] Ιωάννου Δαμασκηνού, «Λόγος εις την Κοίμησιν της Θεοτόκου-Εγκώμιον Α΄».

[2] Λευιτ. 15, 19-33.

[3] Αριθμ. 17, 16-28.

[4] Ι. Καλογήρου, «Μαρία», εν Θρησκευτική Εγκυκλοπαιδεία, τ. 8, 694. – Κ. Καλοκύρη, «Η Θεοτόκος εις την εικονογραφίαν Ανατολής Δύσεως», Θεσσαλονίκη, 1972.

[5] Νικηφόρος Κάλλιστος, Χ., 34.

[6] Κωνσταντίνος Καλοκύρης, Η Θεοτόκος εις την εικονογραφίαν ανατολής και δύσεως, Εκδ. Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη, 1972, σελ.109

[7] Κωνσταντίνος Καλοκύρης, Η Θεοτόκος εις την εικονογραφίαν ανατολής και δύσεως, Εκδ. Πατριαρχικόν Ίδρυμα Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη, 1972, σελ.111

[8] ομιλία 25

[9] προς Εφεσίους 19, 1

[10] Αρχιμ. Π. Χριστοδουλιά, η Παναγία, έκδοση Ζωής, Αθήναι 1973.

[11] Λουκ. 1, 27.

[12] Λουκ. 1, 34.

[13] Λουκ. 1, 35.

[14] Λουκ. 1, 35.

[15] Λουκ. 1, 38.

[16] Κάθισμα Όρθρου Χριστουγέννων.

[17] Ιω. Δαμασκηνού, Α', 3.

[18] Γένεσις 1, 26.

[19] Αγ. Νικόλαος Καβάσιλας, Λόγος εις τον Ευαγγελισμόν της Υπεραγίας
Δεσποίνης ημών και Αειπαρθένου Μαρίας.